

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК „ДЕНТАЛНА ТРАУМАТОЛОГИЈА“ ОД ПРОФ. Д-Р САЊА НАШКОВА, АС. Д-Р ВЕРИЦА ТОНЕВА-СТОЈМЕНОВА И АС. Д-Р СОЊА РОГОЛЕВА-ЃУРОСКИ, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 202-113/73 од 320. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 30.5.2024 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Цена Димова, редовен професор, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, избрана во научната област орална хирургија,
- д-р Катерина Златановска, вонреден професор, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, избрана во научната област протетика

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Дентална трауматологија“ од проф. д-р Сања Нашкова, ас. д-р Верица Тонева-Стојменова и ас. д-р Соња Роголева-Ѓуроски, наменет за студентите на студиската програма Дентална медицина, интегрирани студии од прв и втор циклус на Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Ракописот со наслов „Дентална трауматологија“ припаѓа во научната област стоматологија, според меѓународната Фраскатијева класификација.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот со наслов „Дентална трауматологија“ од проф. д-р Сања Нашкова, ас. д-р Верица Тонева-Стојменова и ас. д-р Соња Роголева-Ѓуроски е целосен материјал кој е соодветен со наставниот план и содржините на предметот Дентална трауматологија, кој на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип се изучува како избран предмет на студиската програма Дентална медицина, интегрирани студии на прв и втор циклус, во X семестар, со фонд на часови 2+0+0 и се вреднува со 2 кредити.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот „Дентална трауматологија“ од проф. д-р Сања Нашкова, ас. д-р Верица Тонева-Стојменова и ас. д-р Соња Роголева-Ѓуроски е даден на 210 страници и 200 слики во А4-формат, со проред 1 и со големина на букви 11. Обемот на овој ракопис по содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Потребата од создавање на ваков учебник е во релација со недостигот на соодветен наставен материјал за студентите од интегрирани студии на прв и втор циклус на студиската програма Дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Краток опис на содржината: Предметот Дентална трауматологија претставува еден од основните предмети за запознавање на студентите со повредите на забите и забно-потпорниот апарат, како и начините на нивното згрижување. Секоја поединечна глава ја обработува проблематиката на која е посветена, од сите аспекти: етиолошки, епидемиолошки, клиничко-дијагностички, патолошки, терапевтски и прогностички. Посебно внимание е посветено на денталните повреди во детска возраст, каде што се и најчести. Разните клинички случаи следени и по неколку години по повредата, презентирани во учебникот, се во функција на подобро разбирање и совладување на обемот трауматолошка проблематика.

Ракописот „Дентална трауматологија“ од проф. д-р Сања Нашкова, ас. д-р Верица Тонева-Стојменова и ас. д-р Соња Роголева-Ѓуроски е напишан на лесен и разбирлив јазик, целокупната материја е распределена во 12 поглавја, обемни, сликовито и јасно разработени. Освен она што се однесува на повредите на забите, дадено е и сè што е блиску поврзано со основната проблематика која се разработува, со цел полесно разбирање на истата.

Поглавје 1: Епидемиолошки карактеристики и класификација. Во првото поглавје авторите ги наведуваат причините поради кои може да настанат денталните повреди и во продолжение е наведена класификацијата на повредите предложена од Andreassen заснована на систем адаптиран од СЗО. Во ова поглавје се опфатени повредите на забите, потпорните структури, гингивата и оралната слузокожа, базирано на анатомски, терапевтски и прогностички основи. Предложената класификација може да се применува за млечна и трајна дентиција.

Поглавје 2: Дијагноза и план на терапија. Во ова поглавје се опишани методите на клиничко проследување на повредите: инспекција, палпација, перкусија, просветлување, тест на виталитет, рендгенолошки наод и фотографско регистрирање на повредата со цел полесно поставување на дијагнозата и преземање на терапевтски мерки.

Поглавје 3: Фрактури прва класа. Авторите ја дефинираат повредата, причините поради кои најчесто настанува овој вид на некомплицирани повреда на забната коронка, клиничкиот наод и терапевтските аспекти на настанатата повреда.

Поглавје 4: Фрактури втора класа. Авторите даваат објаснување за тоа што претставува овој вид на повреда, наведени се причините поради кои настанува, клиничкиот наод, терапевтските аспекти заедно со методите на реставрација и посттрауматското следење и прогнозата на повредата.

Поглавје 5: Фрактури трета класа. Во ова поглавје е опишана комплицирана фрактура на забната коронка, ткивата кои ги вклучува, биолошките и клинички аспекти, клиничкиот наод, заедно со терапевтските постапки и третманот кај заби со незавршен и завршен раст на корен и трауматски експонирана пулпа. Наведени се предностите и недостатоците на методите, посттрауматското следење и прогнозата на повредата.

Поглавје 6: Фрактури четврта класа. Наведена е терминологијата, етиологијата и фреквенцијата на повредата, класификација на истата, клиничкиот наод, рендгенолошкиот наод, терапевтскиот приод, посттрауматското следење и прогноза.

Поглавје 7: Повреди на забнопотпорниот апарат - луксациии. Во ова поглавје се опишани повредите на периодонталните ткива на забите, застапеноста на одделните видови луксацииски повреди, клиничката слика, терапевтскиот приод кај различни видови на луксацииски повреди и нивниот прогностички аспект.

Поглавје 8: Авулзии. Авторите ја објаснуваат авулзијата, како изолирана повреда, но и во комбинација со други разновидни повреди во фронталната регија, биолошките аспекти, клиничкиот наод, рендгенографскиот наод, терапевтските можности и успехот од истите од аспект на сочувување на функцијата и естетиката.

Поглавје 9: Естетска реконструкција. Опишани се реставрациите на забите кај трауматски и други естетски нарушувања, реставративните методи, техники и постапки за воспоставување на нарушената дентална естетика и очекувањата од реставративните третмани.

Поглавје 10: Трауматски повреди на млечни заби. Во ова поглавје се опишани некомплицираниите и комплицираниите фрактури кои може да ја зафатат млечната дентиција, луксацииските повреди, нивното посттрауматско следење и прогноза, ставовите во однос на терапевтските постапки кога станува збор за млечна дентиција.

Поглавје 11: Компликации на трауматските повреди на заби. Наведени се најчестите компликации кои може да се очекуваат по настанување на трауматски повреди во зависност од одбранбениот систем на забната пулпа, нејзиниот оздравувачки капацитет, нејзиниот одговор на повредата, оздравувачки и одбранбен одговор.

Поглавје 12: Судско-медицински аспекти при повреди на забите. Последното поглавје од ракописот ја објаснува важната улога на судско-медицинските аспекти при повреди на забите во правните и медицински постапки, несреќи или професионални грешки. Клучната улога на судско-медицинските експерти со обука и искуство во оваа област во обезбедувањето на точни и објективни информации кои можат да влијаат на правните одлуки и исходите на судските процеси.

Библиографските единици, вкупно 30 користени при пишување на учебникот, правилно се цитирани во АПА стил.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот „ДЕНТАЛНА ТРАУМАТОЛОГИЈА“ од проф. д-р Сања Нашкова, ас. д-р Верица Тонева-Стојменова и ас. д-р Соња Роголева-Ѓуроски е наменет за студентите од интегрирани студии на прв и втор циклус на студиската програма Дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Ова е прв учебник од овој вид за оваа област и е од несомнено значење за изучување на повредите на забите кои се дел од секојдневната стоматолошка проблематика. Учебникот претставува еден спој на теоретски, научни и практични сознанија при објаснување на повредите на забите и забнопотпорниот апарат, терапевтските методи и начините на нивното лекување, кои како една целина даваат основа истиот да се користи не само за време на студирањето, туку и да биде дел од секојдневнието во секојдневната стоматолошка пракса. Ќе им помогне на стоматолозите, посебно на педодонтите, полесно да се снаоѓаат во решавањето на разновидни случаи од овој домен.

Со содржините кои се опфатени во него ќе се даде голем придонес во текот на едукацијата и студентите ќе имаат можност да го изучуваат потребниот материјал со најновите достигнувања од оваа област, за теоретска настава во соодветен обем на македонски јазик.

Врз база на сето погоре кажано, а врз основа на стандардите, критериумите и индикаторите предвидени со методологијата за вреднување и објавување на учебници, Рецензентската комисија има особена чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, ракописот „Дентална трауматологија“ од проф. д-р Сања Нашкова, ас. д-р Верица Тонева-Стојменова и ас. д-р Соња Роголева-Ѓуроски да го прифати за објавување во е-библиотеката на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Цена Димова, редовен професор, с.р.

Д-р Катерина Златановска, вонреден професор, с.р.